

Liikuntatieteellinen Seura ry

**YHDENVERTAISUUS JA
TASA-ARVOSUUNNITELMA
2018–2020**

1. JOHDANTO

Liikuntatieteellisen Seuran (LTS) tarkoituksena edistää Suomessa asuvien liikuntaa, terveyttä ja hyvinvointia liikuntatieteiden avulla. LTS toimii liikuntatieteiden, -kulttuurin ja -politiikan seuranta-, arviointi-, kehitys- ja tiedonvälitystehtävissä. LTS vastaa keskeisenä osaamiskeskuksena siitä, että liikuntatieteiden ja liikunnan eri alojen ammattilaisilla, päätöksentekijöillä ja kansalaisilla on käytössään liikuntatieteellistä tietoa liikuntaa, terveyttä ja hyvinvointia edistävien valintojen tueksi. LTS:n keskeisiä toimintamuotoja ovat koulutus- ja seminaaritilaisuudet, julkaisut ja sähköinen viestintä.

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo ovat olleet jo pitkään liikuntapolitiikan keskeisiä tavoitteita, mutta niiden merkitys kasvanut viimeisen parin vuoden aikana, kun uusi liikuntalaki ja yhdenvertaisuuslaki sekä tasa-arvolain osittaisuudistus ovat tulleet voimaan. Tästä konkreettisina esimerkkinä on liikuntajärjestöjen käynnistämä yhdenvertaisuussuunnittelu.

LTS haluaa edistää kaikessa toiminnassaan yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja syrjimättömyyttä, jotka ovat eettisen ja arvopohjaltaan sekä sisällöltään kestävän kansalaistoiminnan perusta. On itseisarvo, että järjestön toiminnassa kaikkia pidetään yhdenvertaisina, ketään ei syrjitä tai häiritä ja järjestössä toimitaan aktiivisesti yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuus on myös keskeinen Seuran toimintaa määrittelevä arvo, sillä LTS haluaa ottaa huomioon tiedeviestinnässään moniarvoisesti eri toimijat.

Tässä LTS:n ensimmäisessä yhdenvertaisuussuunnitelmassa kuvataan yhdenvertaisuuden nykytila Seurassa sekä määritellään tavoitteet ja toimenpiteet yhdenvertaisuuden edistämiseksi ja tulosten arvioimiseksi. Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen koskee kaikkea LTS:n toimintaa ja sen koko henkilöstöä. Suunnitelmassa yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistävät tavoitteet ja toimenpiteet kohdistuvat erityisesti kolmeen asiakokonaisuuteen: (1) Seuraan työnantajana ja työyhteisönä, (2) viestintään ja (3) tapahtumiin.

2. YHDENVERTAISUUSSUUNNITELMAN LAADINTA

LTS on yhteisö, johon kuuluu lähes 900 jäsentä ja lukuisia muissa rooleissa olevia toimijoita. Toimivan ja kehittyvän järjestön elinehto on, että jäsenillä ja muilla toiminnassa mukana olevilla on aidot mahdollisuudet vaikuttaa järjestön toimintaan ja järjestön toiminta vastaa mahdollisimman kattavasti kaikkien jäsenien tarpeisiin.

LTS:n yhdenvertaisuussuunnitelman laatimisessa ovat olleet mukana Seuran henkilöstö, luottamushenkilöstö ja jäsenet. Suunnitelman kirjoittamisesta on vastannut liikuntatieteiden

erityisasiantuntija Saku Rikala yhteistyössä LTS:n muun henkilöstön kanssa. Seuran hallitus on seurannut suunnitelman teon etenemistä ja esittänyt näkemyksensä suunnitelmaan.

Suunnitelman teko käynnistyi kesäkuussa 2017, kun Seuran hallitus päätti kesäkokouksessaan käynnistää yhdenvertaisuussuunnitelman laadinnan. Nykytilanteen kartoittamiseksi toteutettiin lokakuussa 2017 yhdenvertaisuuskysely LTS:n toiminnassa mukana oleville henkilöille. Lokakuun lopulla saadut vastaukset analysoitiin ja suunnitelman laadinta käynnistyi.

Seuran hallitus käsitteli suunnitelman ensimmäistä versiota marraskuun kokouksessaan, ja suunnitelma hyväksytään lopullisesti joulukuun kokouksessa 2017. Suunnitelman toimeenpano alkaa heti vuoden 2018 alussa.

Valmistuneesta suunnitelmasta tiedotetaan Seuran jäseniä ja muita sidosryhmiä eri medioiden välityksellä. Suunnitelma käydään läpi henkilöstön kanssa ja julkaistaan Seuran tiedotuskanavissa.

3. YHDENVERTAISUUDEN TILANNE SEURASSA

LTS:n toiminnan yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon nykytilaa arvioitiin Seuran jäsenille ja keskeisille sidosryhmille lähetetyllä yhdenvertaisuuskyselyllä. Lisäksi käytiin läpi viime vuosina tehdyt toimenpiteet yhdenvertaisuuden edistämiseksi sekä henkilöstön työskentelyyn ja johtamiseen liittyvät yhteiset toimintatavat Seurassa.

Yhdenvertaisuuskyselyllä kartoitettiin yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumista niin LTS:n työyhteisössä kuin sen jokapäiväisessä toiminnassa. Kysely lähetettiin lokakuussa 2017 yhteensä 861 henkilölle, joita olivat Seuran jäsenet, henkilöstö, luottamushenkilöstö sekä vakituisten toimielinten jäsenet (mm. Liikunta ja Tiede-lehden toimituskunta). Vastaajat arvioivat Seuran yhdenvertaisuuden nykytilaa ja kehittämiskohteita asteikolla "1=toteutuu heikosti...4=toteutuu erittäin hyvin" sekä sanallisesti.

Vastauksia saatiin määräaikaan mennessä 98. Reilut 80 % vastaajista oli Seuran jäseniä ja loput henkilöstöä, luottamushenkilöstöä ja toimikuntien jäseniä. Kyselyn vastausprosentiksi muodostui 11, mitä voidaan pitää tyydyttävänä huomioiden, että moni jäsen ei ole aktiivisesti mukana Seuran toiminnassa. Moni kyselyn saaneista koki varmasti kyselyn vaikeaksi vastata. Alhaisen vastausprosentin takia kysely ei kuvaa koko jäsenistön näkemystä Seuran yhdenvertaisuuden tilasta ja kehittämiskohteista vaan vain sen aktiivijäsenten näkemyksiä.

Tulokset antavat kuitenkin suuntaa-antavan kuvan yhdenvertaisuuden toteutumisesta ja kehittämiskohteista Seuran toiminnassa.

Kyselyyn vastanneet arvioivat, että Seuran yleinen ilmapiiri on avoin, moniarvoinen ja moninaisuutta kunnioittava (vastauskeskiarvo 3,1). Seurassa toteutuu mielekäs tapa osallistua ja vaikuttaa järjestön toimintaan melko hyvin (keskiarvo 2,5). Seurassa keskustellaan yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon liittyvistä asioista tyydyttävällä tasolla (keskiarvo 2,1). LTS:n eri toimijoiden arvioitiin olevan tyydyttävästi tai melko hyvin sitoutuneita edistämään yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa.

Reilut puolet (56 %) vastanneista ei nähnyt, että jollain kohderyhmällä olisi vaikea osallistua Seuran toimintaan. Joka kymmenes näki jollain kohderyhmällä vaikeuksia ja kolmasosa ei osannut sanoa. Avoimissa vastauksissa nostettiin esille, että esimerkiksi eri vammaisryhmillä voi olla vaikeuksia osallistua Seuran tapahtumiin tai saavuttaa Seuran viestintää.

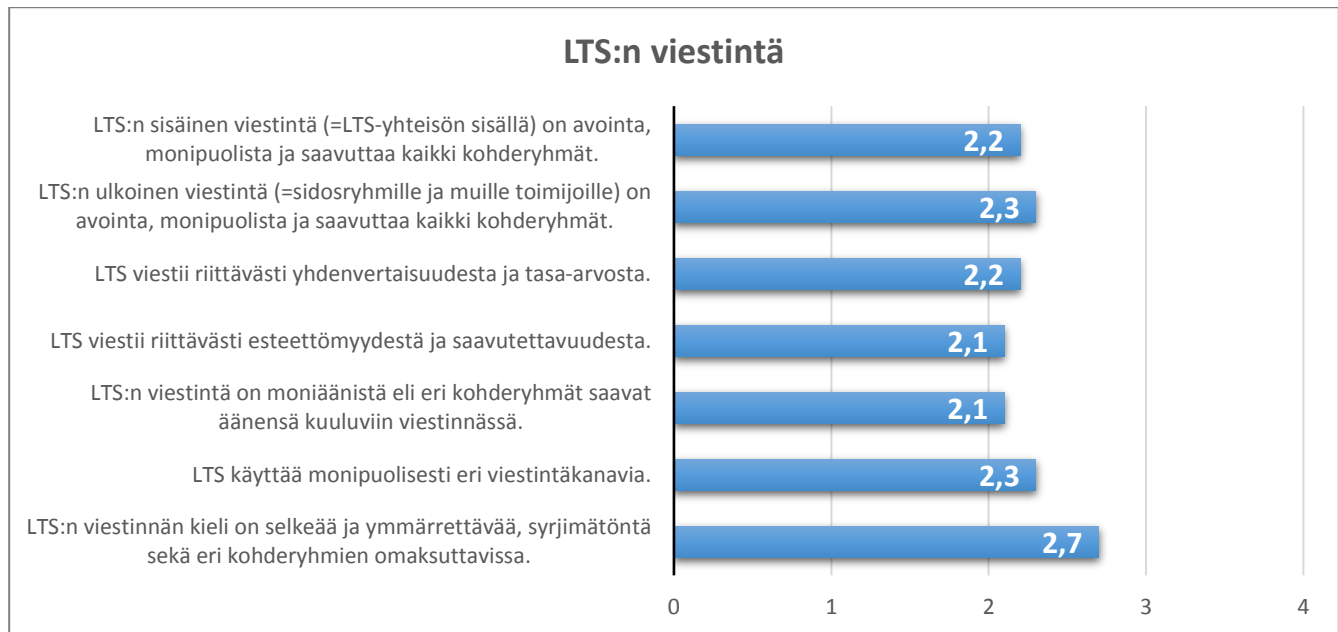
Parhaiten LTS:n nähtiin onnistuneen yhdenvertaisuus-asioissa soveltavan liikunnan edistämässä, avoimen ilmapiirin luomisessa ja avoimessa viestinnässä sekä sukupuolten välisen tasa-arvon huomioimisessa Seuran toiminnassa. Kehitettävää nähtiin lähinnä yksittäisissä asioissa, kuten viestinnän (esimerkiksi internetsivut) kehittämisen vielä saavutettavampaan ja useammat kohderyhmät tavoittavaan suuntaan.

Kyselyyn vastanneet eivät olleet juurikaan havainneet tai kokeneet syrjintää tai häirintää LTS:n toiminnassa. Kahdessa vastauksessa tuotiin esille havainto syrjinnästä tai häirinnästä, jotka koskivat lähinnä yhden työntekijän työskentelyä erillään muusta työyhteisöstä. Tämä asia korjaantui, kun LTS vaihtoi toimistotilojaan.

Seuran toimisto muutti vuonna 2015 uusiin tiloihin, jotka ovat entisiin verrattuna esteettömämmät. Nykyisistä tiloista ei ole kuitenkaan tehty esteettömyyskartoitusta. Valtaosa kyselyyn vastaajista ei osannut arvioida LTS:n nykyisten toimistotilojen esteettömyyttä, koska he eivät olleet koskaan käyneet toimistolla. Niistä, jotka arvioivat esteettömyyttä, valtaosa arvioi esteettömyyden toteutuvan LTS:n toimistolla melko hyvin.

Liikuntatieteellisen Seuran viestinnän sisällöissä ja toteuttamisessa on pyritty huomioimaan yhdenvertaisuus ja saavutettavuus. LTS on mm. julkaissut yhdenvertaiseen liikuntakulttuuriin liittyviä selvityksiä (mm. *”Kohti yhdenvertaisia kuntien liikuntapalveluita”* ja *”Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotyö valtion liikuntapolitiikassa”*) ja tehnyt vaikuttamistyötä yhdenvertaisuuden edistämiseksi suomalaisessa liikuntakulttuurissa, kuten edistänyt toimintarajoitteisten liikuntaa. LTS on viestinyt yhdenvertaisuuteen liittyvistä teemoista sekä pyrkinyt monikanavaiseen ja -ääniseen viestintään, joka tavoittaisi mahdollisimman laajan kohderyhmän. Monet LTS:n julkaisut ovat olleet vapaasti sähköisesti luettavissa Seuran internetsivuilla.

Kyselyyn vastanneet arvioivat LTS:n viestinnän yhdenvertaisuutta ja saavutettavuutta yleisarvosanalla 2,3. Parhaiten yhdenvertaisuus ja saavutettavuus toteutuivat LTS:n viestinnän kielessä (2,7). Muissa arviointikohteissa, kuten viestinnän moniäänisyydessä ja -kanavaisuudessa viestintä toteutui vain tyydyttävällä tasolla (kaavio 1). Avoimissa vastauksissa toivottiin ylipäänsä viestinnän kehittämistä ja lisäämistä, jotta LTS näkyisi enemmän eri kohderyhmille.

Kaavio 1. LTS:n viestinnän yhdenvertaisuus ja saavutettavuus (Arviointiasteikko: 1= toteutuu heikosti, 2=toteutuu tyydyttävästi, 3=toteutuu melko hyvin, 4=toteutuu erittäin hyvin).

Seura on pyrkinyt järjestämään koulutukset ja tapahtumat niin, että niihin on kaikkien ollut mahdollista osallistua. Koulutuksia ja tapahtumia suunnitellessa on huomioitu paikkojen esteettömyys ja saavutettavuus sekä osallistujien erityistarpeet. Avustajien osallistuminen tapahtumiin on mahdollistettu ilmaiseksi. Tapahtumien osallistumismaksut on pyritty pitämään mahdollisimman alhaisina ja osa tapahtumista on ollut ilmaisia. Osa tapahtumista on ollut mahdollisuus katsoa suoratoistona tai tallenteena, joko pientä maksua vastaan tai ilmaiseksi. Koulutuksilla ja tapahtumilla on myös itsessään kehitetty liikuntakulttuuria yhdenvertaisempaan suuntaan, etenkin soveltavaan liikuntaan liittyvillä tapahtumilla (mm. Erityisliikunnan päivät). Myös muiden tapahtumien sisällöissä on huomioitu yhdenvertaisuuteen liittyviä teemoja (mm. Liikuntatieteen päivät 2017).

Vastaajat arvioivat LTS:n järjestämien koulutusten ja tapahtumien yhdenvertaisuuden ja esteettömyyden yleisarvosanalla 2,4. Vastaajat arvioivat, että eri kohderyhmien mahdollisuus

osallistua LTS:n järjestämiin koulutuksiin ja tapahtumiin toteutuu melko hyvin. Tapahtumat on järjestetty myös melko esteettömästi ja saavutettavasti (2,5). Koulutusten ja tapahtumien sisällöissä on yhdenvertaisuus ja tasa-arvo-asiat ovat esillä tyydyttävästi (kaavio 2). Avoimissa vastauksissa nostettiin esille tapahtumien hinta, joka voi muodostua osalle halukkaista osallistujista liian suureksi ja olla este yhdenvertaiselle osallistumiselle.

Kaavio 2. LTS:n koulutusten ja tapahtumien yhdenvertaisuus ja saavutettavuus (Arviointiasteikko: 1= toteutuu heikosti, 2=toteutuu tyydyttävästi, 3=toteutuu melko hyvin, 4=toteutuu erittäin hyvin).

4. LTS TYÖNANTAJANA

Liikuntatieteellisen Seura on työyhteisö, johon kuuluvat pääsihteeri, seitsemän kokopäiväistä ja yksi osa-aikainen työntekijä. LTS on asiantuntijaorganisaatio, jonka voimavarana on osaava, motivoitunut ja hyvinvoiva henkilöstö.

LTS:ssa on dokumentoitu henkilöstön työskentelyyn ja johtamiseen liittyvät yhteiset toimintatavat, kuten etätyöskentelyn, matkustamisen ja koulutautumisen käytännöt, mutta toimintatavat ovat hajallaan eri asiakirjoissa. Toimintatapoja arvioidaan ja käydään tarpeen mukaan läpi henkilöstön ja hallituksen kanssa. Seuran pääsihteeri toimii työsuojelupäällikkönä ja yksi työntekijöiden edustajista työsuojeluvaltuutettuna. Seurassa on työsuojeluryhmä, johon kuuluvat työsuojelupäällikkö ja -valtuutettu sekä sihteeri. Ryhmän tehtäviin kuuluu työsuojelusta huolehtiminen yhdessä työterveyshuollon kanssa.

Henkilöstöllä on käytettävissä joustavat työajat ja etätyömahdollisuus. Henkilöstö kokoontuu noin kuukausittain yhteisiin toimistopalaverihin. Työntekijöiden työoloihin ja -välineisiin on kiinnitetty huomiota viime vuosina mm. työterveyshuollon ergonomian ja työskentelyolosuhteiden kartoituksella sekä hankkimalla kaikille työntekijöille sähköpöydät. Työterveyshuollon kanssa tehdään vuosittain työpaikkaselvitys ja toimintasuunnitelma, jotka sisältävät mm. yleiset työterveyshuoltoon liittyvät asiat, päihdeohjelman sekä varhaisen tuen toimintamallin.

Seuran henkilöstön työhyvinvointia tuetaan varmistamalla työn sopiva kuormittavuus (mm. työajanseuranta) ja tarjoamalla vaikuttamismahdollisuuksia omaan työhön sekä Seuran toimintaan (mm. kehityskeskustelut ja osallistuminen hallituksen kokouksiin kahdesti vuodessa). Työhyvinvointia tuetaan myös työterveyspalveluilla, ajantasaisilla työvälineillä ja -tiloilla sekä virkistyspäivillä. Henkilöstön ruokailua tuetaan lounasseteleillä sekä liikunnan ja kulttuurin harrastamista liikunta- ja kulttuuriseteleillä. Henkilöstölle tarjotaan myös mahdollisuus käyttää tunti viikossa työaika liikunnan harrastamiseen.

5. TOIMENPITEET YHDENVERTAISUUDEN EDISTÄMISEKSI

5.1. LTS TYÖNANTAJANA JA TYÖYHTEISÖNÄ

Tavoite:

LTS:ssa on yhdenvertainen ja tasa-arvoinen toimintakulttuuri, jossa ei esiinny epäasiallista kohtelua, syrjintää tai häirintää. Kaikkien työntekijöiden näkemykset ja asiantuntemus huomioidaan tasapuolisesti työtehtävissä ja työyhteisön päätöksenteossa. Kaikkien työntekijöiden osaaminen kehittyy ja työssäjaksaminen lisääntyy.

Toimenpiteet tulevana vuosina (vastuuhenkilö):

- Huolehditaan, että työhönottoprosesseissa kaikilla pätevillä hakijoilla on yhdenvertaiset mahdollisuudet tulla valituksi. (hallitus, pääsihteeri)
- Jokainen henkilö perehdytetään huolellisesti uuteen työtehtävään. (koko henkilöstö)
- Kootaan henkilöstön työskentelyyn ja johtamiseen liittyvät yhteiset toimintatavat yhdeksi asiakirjaksi. (pääsihteeri, sihteeri)
- Huolehditaan, että tehtäväjärjestelyt vastaavat työntekijöiden osaamista ja työntekijöiden koko osaamispotentialiaali on käytössä. (pääsihteeri, hallitus)
- Kannustetaan ja tuetaan tasapuolisesti työntekijöiden kouluttautumista ja osaamisen kehittämistä. (pääsihteeri, hallitus)

- Huolehditaan kaikkien työntekijöiden työssäjaksamisesta ja työskentelyn edellytyksistä. Laaditaan työilmapiirikartoitus. (pääsihteeri)
- Suhtaudutaan positiivisesti työn ja perheen tai iäkkäiden vanhempien hoitamisen vaatimiin joustoihin. (pääsihteeri, hallitus)
- Puututaan välittömästi havaittuihin häirintä- ja syrjintätapauksiin sekä luodaan malli syrjintä- ja häirintätapauksiin puuttumiseksi. (pääsihteeri, hallitus)
- Kartoitetaan LTS:n toimistotilojen esteettömyys. Kehitetään kartoituksen pohjalta ja mahdollisuuksien mukaan tilojen esteettömyyttä ja saavutettavuutta. (pääsihteeri, erityisasiantuntijat)

5.2. LTS:N VIESTINTÄ

Tavoite:

LTS:n viestintä on kaikille avointa, ymmärrettävää, helposti saavutettavaa, selkeäkielistä ja moniäänistä. Viestinnässä hyödynnetään monipuolisesti eri kanavia. Viestintä tavoittaa sen kohderyhmät mahdollisimman kattavasti. Viestintä tuo yleiseen liikuntakeskusteluun yhdenvertaisuuteen liittyvää tutkimustietoa ja uusia näkökulmia sekä monipuolistaa keskustelua liikunnasta.

Toimenpiteet tulevina vuosina (vastuuhenkilö):

- Kehitetään viestinnästä vastaavien henkilöiden osaamista yhdenvertaisuudesta, esteettömyydestä ja saavutettavuudesta. (koko henkilöstö)
- Viestitään jatkossakin liikunnan yhdenvertaisuudesta ja tasa-arvosta sekä liikuntaympäristön saavutettavuudesta ja esteettömyydestä. (koko henkilöstö)
- Hyödynnetään entistä monipuolisemmin eri viestintäkanavia. (koko henkilöstö)
- Parannetaan viestinnän moniäänisyyttä ja nostetaan entistä enemmän esille eri vähemmistöryhmien omaa ääntä. Vältetään toistamasta stereotypioita. (toimituspäällikkö, tiedeviestijä)
- Panostetaan viestinnässä selkeäkielisyyteen. (koko henkilöstö)
- Selvitetään nykyisten viestintäkanavien, kuten internetsivujen esteettömyys ja saavutettavuus sekä kehitetään ongelmakohtia. Uusia viestintäkanavia suunnitellessa otetaan suunnittelun yhdeksi lähtökohdaksi sivujen esteettömyys ja saavutettavuus. (tiedeviestijä)
- Lisätään mahdollisuuksien mukaan englannin- ja ruotsinkielisen viestinnän määrää. (toimituspäällikkö, tiedeviestijä, erityisasiantuntijat)
- Kerätään säännöllisesti palautetta viestinnästä ja niiden yhdenvertaisuudesta sekä saavutettavuudesta. (toimituspäällikkö, tiedeviestijä)

5.3. LTS:N KOULUTUKSET JA MUUT TAPAHTUMAT

Tavoite:

LTS koulutuksiin ja muihin tapahtumiin ovat kaikki tervetulleita ja kaikkien mahdollista osallistua. Tapahtumien esteettömyydestä ja saavutettavuudesta on etukäteen tarjolla riittävästi tietoa. Tapahtumien sisältöjä suunnitellessa ja sisältöjen toteutuksessa huomioidaan yhdenvertaisuus, tasa-arvo, esteettömyys ja saavutettavuus.

Toimenpiteet tulevina vuosina (vastuhenkilö):

- Kehitetään tapahtumia järjestävien henkilöiden osaamista esteettömyydestä ja saavutettavuudesta. (erityisasiantuntijat, sihteerit)
- Järjestetään tapahtumat jatkossakin mahdollisimman esteettömissä ja saavutettavissa tapahtumapaikoissa. Mahdollisuuksien mukaan järjestetään tapahtumia eri puolella Suomea. (erityisasiantuntijat, tapahtumien järjestelytoimikunnat)
- Turvataan tapahtumien kohtuulliset osallistumismaksut ja mahdollisuuksien mukaan järjestetään ilmaisia tapahtumia. Lisätään mahdollisuuksia katsoa koulutuksia suorina verkkolähetyksinä tai jälkikäteen videotallenteina. (erityisasiantuntijat, sihteerit)
- Tiedotetaan tapahtumista mahdollisimman monikanavaisesti. Tiedotetaan tapahtumien tilojen esteettömyydestä ja saavutettavuudesta. (erityisasiantuntijat, sihteerit)
- Parannetaan tapahtumien sisältöjen esteettömyyttä, kuten panostamalla esitysten ja materiaalien selkeäkielisyyteen ja kuvallisuuteen, visuaalisen materiaalin kuvailuun sekä käyttämällä tapahtumissa mikrofoneja. (erityisasiantuntijat, tiedeviestijä)
- Valitaan tapahtumiin mahdollisuuksien mukaan puhujiksi eri sukupuolten ja vähemmistöryhmien edustajia. Otetaan tapahtumien sisältöihin jatkossakin mukaan yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon sekä saavutettavuuden ja esteettömyyden teemoja (erityisasiantuntijat, ohjelmatoimikunnat)
- Huolehditaan kaikkien mahdollisuuksista osallistua tapahtumien toiminnallisiin osioihin. (erityisasiantuntija)
- Kerätään säännöllisesti palautetta tapahtumista, kuten niiden yhdenvertaisuudesta ja esteettömyydestä. (erityisasiantuntijat, sihteerit)

6. SEURANTA JA ARVIOINTI

LTS:n yhdenvertaisuussuunnitelman toteutumista seuraa Seuran hallitus. Pääsihteerit esittelee vuosittain yhdenvertaisuussuunnitelman toimenpiteiden etenemistä hallitukselle. Seuraavan kerran suunnitelma päivitetään vuoden 2020 lopussa ellei hallitus päätä toisin.

Lähteet

- Kop kop – Pääseekö sisään? Yhdenvertaisen järjestötoiminnan opas urheilu- ja nuorisojärjestöille. Sisäasiainministeriön julkaisu 28/2011.
- Liikuntatieteellinen Seura ry:n Strategia vuosille 2016–2025.
- Pyykkönen, Teijo: Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotyö valtion liikuntapolitiikassa – taustaselvitys valtion liikuntaneuvostolle ja sen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvojaostolle. Valtion liikuntaneuvoston julkaisu 2016:1.
- Yhdenvertaisuussuunnitelman opas. Sisäasiainministeriön julkaisu 10/2010.